

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
обл. Н. В. Михальченко
30 серпня 2023-р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З НАРОДОЗНАВСТВОМ**

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
012 Дошкільна освіта
Освітня програма: Дошкільна освіта

2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: Трифонова Олена Сергіївна, професорка кафедри початкової та дошкільної освіти, докторка педагогічних наук, професорка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри (С. І. Якименко)
«29» серпня 2023 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 4-й
		Семестр 1-й
Загальна кількість годин 90	Ступінь бакалавра	Лекції 10
		Практичні, семінарські 30
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Ступінь бакалавра	Лабораторні -
		Самостійна робота 50
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 40 год. – аудиторні заняття, 50 год. – самостійна робота (47 % ~ 53 %).

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	012 Дошкільна освіта Освітня програма: Дошкільна освіта	Рік підготовки: 4-й
		Семестр 1-й
Загальна кількість годин 90	Ступінь бакалавра	Лекції 6
		Практичні, семінарські 12
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1	Ступінь бакалавра	Лабораторні -
		Самостійна робота 72
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 18 год. – аудиторні заняття, 72 год. – самостійна робота (8 % ~ 92 %).

2. ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Методика навчання української мови з народознавством» спрямована на ознайомлення студентів із теоретичними, психолого-педагогічними, лінгвістичними й лінгводидактичними засадами навчання дітей української мови в закладах дошкільної освіти; збагачення словника майбутніх фахівців народознавчими поняттями, образними виразами, малими жанрами фольклору; прищеплення педагогічних умінь і навичок роботи з дітьми з українського народознавства. У процесі вивчення навчального курсу студенти ознайомлюються зокрема з поняттями: «інтерференція», «транспозиція», «українське народознавство», «білінгвізм»; методами, прийомами, формами і засобами навчання дітей української мови та ознайомлення з народознавством; тематичними програмами навчання дітей української мови в закладах дошкільної освіти та ознайомлення їх з народознавством. Особливе значення в процесі вивчення навчальної дисципліни надається розгляду специфіці методів навчання української мови в умовах полікультурного середовища, спеціальним принципам навчання вимови українських звуків, лексики, добору та подачі граматичного матеріалу на занятті, навчання дітей українського діалогічного й монологічного мовлення, а також методиці ознайомлення дітей із національними традиціями, ремеслами, державними й національними символами України.

Ключові слова: методика, українська мова, українське народознавство, заклади дошкільної освіти, принципи, інтерференція, транспозиція.

Summary

The academic discipline "Methodology for teaching Ukrainian language and ethnography" is aimed at familiarizing students with the theoretical, psychological, pedagogical, linguistic and linguo-didactic principles of teaching children the Ukrainian language in pre-school education facilities; enrichment of the future specialists vocabulary with ethnography concepts, metaphors, nursery rhymes; teaching skills of working with children in Ukrainian ethnography. In the course of training, students get acquainted in particular with the concepts: "language transfer", "grammatical transposition", "Ukrainian ethnography", "bilingualism"; methods, techniques, forms and means of teaching children the Ukrainian language and familiarizing with ethnography; thematic programs of teaching children the Ukrainian language in preschool institutions and acquainting them with ethnography. Special importance in the study of the discipline is given to the specifics of teaching the Ukrainian language in a multicultural environment, special principles of teaching pronunciation of Ukrainian sounds, vocabulary, selection and presentation of grammatical material in class, teaching children Ukrainian dialogue and monologue speech, as well as methods of acquainting children with national traditions, crafts, state and national symbols of Ukraine.

Key words: methodology, Ukrainian language, Ukrainian ethnography, pre-school education facilities, principles, language transfer, grammatical transposition.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою курсу є: озброєння студентів системою мовознавчих знань, формування в них культури українського мовлення, професійних умінь і навичок розвитку усного українського мовлення в дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти, зокрема етнопонаціональних; а також із українським народознавством.

Завданнями курсу є:

- ознайомити студентів із теоретичними, психолого-педагогічними, лінгвістичними й лінгводидактичними засадами навчання дітей української мови в закладах дошкільної освіти національних спільнот;
- ознайомити студентів із методикою навчання дітей української мови в закладах дошкільної освіти національних спільнот;
- навчити складати конспекти занять, дидактичні ігри і вправи з розвитку українського мовлення дітей інших національних спільнот;
- збагатити словник майбутніх фахівців народознавчими поняттями, образними виразами, малими жанрами фольклору;
- ознайомити студентів із українськими народними звичаями, обрядами, традиціями;
- прищепити педагогічні вміння і навички роботи з дітьми з народознавства;
- навчити складати сценарії літературних ранків, вечорів, дозвілля, національних свят.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово..

ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові:

ФК-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

ФК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмові результати навчання

ПРН-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН-18. Володіти технологіями організації розвивального предметноігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Українська мова за професійним спрямуванням, Дитяча література, Дошкільна лінгводидактика.

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит № 1.

Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот

Методологічні засади методики навчання української мови в закладах дошкільної освіти національних спільнот. Предмет і завдання навчальної дисципліни. Міжпредметні зв'язки. Видатні педагоги про навчання дітей другої мови в ранньому та дошкільному віці. Види і типи двомовності, їх характеристика. Інтерференція і транспозиція в оволодінні дітьми інших національних спільнот українською мовою.

Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в дошкільному закладі національних спільнот

Експериментальні дослідження щодо навчання дітей дошкільного віку другої мови. Типові помилки в мовленні дитини, їх причини та шляхи запобігання. Принципи і умови навчання дітей української мови.

Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови

Базовий компонент дошкільної освіти і Державний стандарт початкової загальної освіти щодо змісту навчання дітей української мови та ознайомлення їх із народознавством. Вимоги програм щодо навчання дітей дошкільного віку української мови з фонетики, лексики, граматики, зв'язного мовлення.

Тема 4. Методи, прийоми, форми і засоби навчання дітей української мови

Загальна характеристика і класифікація методів навчання другої мови. Специфіка методів навчання української мови в умовах полікультурного середовища. Наочні, словесні та ігрові методи навчання. Ігри-драматизації та театралізовані ігри, їх місце в навчанні дітей української мови. Прийоми навчання (зіставлення, порівняння).

Тема 5. Форми навчання дітей української мови (заняття, гра-заняття, повсякденне життя). Специфіка занять, їх структура. Методика проведення занять і ігор-занять. Закріплення навичок українського мовлення в повсякденному житті. Засоби навчання дітей української мови. Дидактичний і наочний матеріал, його характеристика. ТЗН, їх місце у закріпленні навичок українського розмовного мовлення.

Кредит № 2

Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.

Спеціальні принципи навчання. Показ і пояснення артикуляції звуків, відсутніх у рідній мові дитини. Прийоми навчання вимови звуків української мови. Скоромовки, чистомовки, їх місце на занятті. Ігри та вправи на розвиток фонематичного слуху та закріплення звуковимови.

Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.

Принципи засвоєння лексики української мови. Прийоми закріплення нових слів. Класифікація дидактичних ігор і вправ на засвоєння української лексики, методика їх проведення.

Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.

Принципи добору та подачі граматичного матеріалу на занятті. Прийоми введення нових граматичних форм і конструкцій. Ігри та вправи на закріплення граматичних форм українського мовлення.

Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення

Діалогічне та монологічне мовлення. Принципи та прийоми навчання діалогу дітей різного віку. Види діалогу. Методика навчання українського діалогічного мовлення. Дидактичні, народні ігри, малі фольклорні жанри, художні твори, побудовані у формі діалогу, їх місце у формуванні навичок діалогічного мовлення. Принципи та прийоми навчання дітей українського монологічного мовлення.

Кредит № 3

Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством в етнонаціональному закладі дошкільної освіти.

Сутність понять «народна педагогіка», «народознавство», «українознавство», «етнопедагогіка», «народна дидактика». Принципи ознайомлення дітей з українським народознавством. Аналіз державних стандартів і чинних програм навчання і виховання дітей дошкільного віку, тематичних програм «Українське народознавство у дошкільному закладі», «Українотворець».

Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми та іграшками.

Історія виникнення та розвитку українських народних ігор. Характеристика народних ігор та іграшок. Методика використання народних українських ігор та народних іграшок у роботі з дітьми.

Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими народними піснями та родинними традиціями.

Поняття: рід, родина, родовід, родичі, хрещені батьки. Методика ознайомлення дітей різних вікових груп з родоводом та сімейними відносинами. Методика ознайомлення дітей з правилами українського сімейного етикету.

Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.

Історична та державна символіка України. Герб України. Історія його виникнення. Прапор – державний символ. Історичний і державний гімн. Національні символи України. Символічне значення квітів і стрічок у вінку. Рушник – фольклорний символ України. Рослинні символи України. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.

Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.

Народні промисли та ремесла, їх регіональна характеристика (вишивка, писанкарство, килимарство, витинанкарство, ткацтво). Методика проведення занять з ознайомлення дітей з народними промислами та ремеслами.

6. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьог о	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	8	1	2	-	-	5
Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	6	1	2	-	-	3
Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	4	-	2	-	-	2
Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	7	1	2	-	-	4
Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	5	1	2	-	-	2
Усього:	30	4	10	-	-	16
Кредит 2.						
Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	7	1	2	-	-	4

Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	7	1	2	-	-	4
Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	7	1	2	-	-	4
Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	9	1	4	-	-	4
Усього:	30	4	10	-	-	16
Кредит 3.						
Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	6	1	2	-	-	3
Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми та іграшками.	6	1	2	-	-	3
Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими народними піснями та родинними традиціями.	6	-	2	-	-	4
Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	6	-	2	-	-	4
Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	6	-	2	-	-	4
Усього:	30	2	10	-	-	18
Усього годин:	90	10	30			50

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьог	у тому числі				
		о	л	П	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.						
Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	6	2	-	-	-	4
Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	4	-	-	-	-	4
Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	8	-	2	-	-	6
Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	5	-	1	-	-	4
Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	7	-	1	-	-	6
Усього:	30	2	4	-	-	24
Кредит 2.						
Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	7	-	2	-	-	5
Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	8	1	2	-	-	5
Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	8	1	1	-	-	6
Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	7	-	1	-	-	6

Усього:	30	2	6	-	-	22
Кредит 3.						
Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	4	2	-	-	-	2
Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми та іграшками.	7	-	-	-	-	7
Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими народними піснями та родинними традиціями.	5	-	-	-	-	5
Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	7	-	1	-	-	6
Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	7	-	1	-	-	6
Усього:	30	2	2	-	-	26
Усього годин:	90	6	12			72

7. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	1
2	Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	1
3	Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	1
4	Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	1
Кредит 2.		
5	Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	1
6	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	1
7	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	1
8	Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	1
Кредит 3.		
9	Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	1
10	Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми та іграшками.	1
Разом:		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	2

Кредит 2.		
2	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	1
3	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	1
Кредит 3.		
4	Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	2
Разом:		6

8. Теми семінарських занять програмою не передбачено

9. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	2
2	Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	2
3	Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	2
4	Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	2
5	Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	2
Кредит 2.		
6	Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	2
7	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	2
8	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	2
9	Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	4
Кредит 3.		
10	Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	2
11	Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми.	2
12	Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими родинними традиціями.	2
13	Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	2
14	Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	2
Разом:		30

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	2
2	Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	1
3	Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	1

Кредит 2.		
4	Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	2
5	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	2
6	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	1
7	Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	1
Кредит 3.		
8	Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	1
9	Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	1
	Разом:	12

10. Теми лабораторних занять програмою не передбачено

**11. Самостійна робота
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	5
2	Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	3
3	Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	2
4	Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	4
5	Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	2
Кредит 2.		
6	Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	4
7	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	4
8	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	4
9	Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	4
Кредит 3.		
10	Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	3
11	Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми.	3
12	Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими родинними традиціями.	4
13	Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	4
14	Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	4
	Разом:	50

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1	Тема 1. Методологічні й психолого-педагогічні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	4

2	Тема 2. Лінгводидактичні засади навчання дітей української мови в закладі дошкільної освіти національних спільнот	4
3	Тема 3. Завдання і зміст навчання дітей української мови	6
4	Тема 4. Методи і прийоми навчання дітей української мови	4
5	Тема 5. Форми і засоби навчання дітей української мови	6
Кредит 2.		
6	Тема 6. Методика навчання дітей вимови українських звуків.	5
7	Тема 7. Методика лексичної роботи з української мови.	5
8	Тема 8. Методика формування граматичної правильності українського мовлення.	6
9	Тема 9. Методика навчання зв'язного українського мовлення	6
Кредит 3.		
10	Тема 10. Теоретико-методичне забезпечення методики ознайомлення дітей із українським народознавством у закладі дошкільної освіти.	2
11	Тема 11. Методика ознайомлення дітей із українськими народними іграми.	7
12	Тема 12. Методика ознайомлення дітей з українськими родинними традиціями.	5
13	Тема 13. Методика ознайомлення дітей із державними й національними символами України.	6
14	Тема 14. Методика ознайомлення дітей з ремеслами України.	6
	Разом:	72

12. Індивідуальне завдання програмою не передбачено

13. Форми поточного та підсумкового контролю

здійснюється за 100-бальною шкалою: **Шкала оцінювання: національна та ECTS**

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (ККР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспектів, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (ККР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно**, якщо студент виявив глибокі й систематичні знання з методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти, вміння узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити теоретичні положення із практикою; засвідчив уміння критично оцінювати різні підходи щодо змісту і методики навчання дітей української мови в закладах дошкільної освіти;

оволодів практичними вміннями і навичками застосовувати теоретичні знання щодо ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти на заняттях та у повсякденному житті; матеріал викладає логічно і послідовно.

Студенту виставляється *дуже добре*, якщо студент виявив досить повні знання з методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти, дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних засад навчальної дисципліни; висловлює своє ставлення до різних підходів і теорій щодо змісту і методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти, хоча не завжди критично і переконливо; оволодів уміннями і навичками застосовувати теоретичні знання з методики; матеріал викладає логічно, послідовно, але припускається незначних неточностей у розкритті окремих методичних положень.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент виявив достатні знання з методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти, дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних засад навчальної дисципліни; оволодів уміннями і навичками застосовувати теоретичні знання з методики; матеріал викладає послідовно, але припускається незначних неточностей у розкритті окремих методичних положень.

Студенту виставляється *задовільно*, якщо студент засвоїв програмовий матеріал із методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти в передбачуваному обсязі і намагається висловити своє ставлення до дискусійних проблем і варіативних програм, хоча й не завжди вміє застосовувати теоретичні знання в конкретних ситуаціях; викладає матеріал непослідовно, неточно із наявними помилками.

Студенту виставляється *мінімальний задовільно*, якщо студент виявив слабкі знання з методики навчання дітей української мови та ознайомлення з українським народознавством у закладах дошкільної освіти; не завжди правильно пов'язує теоретико-методичні положення із практичною діяльністю в закладах дошкільної освіти; не вміє висловити свою думку та критичні зауваження до запропонованих чинних програм; викладає матеріал неточно з наявними неточностями й помилками.

Оцінка за виконання завдань *самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.**

Поточне оцінювання та самостійна робота									
Кредит 1					Кредит 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T9
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Поточне оцінювання та самостійна робота							ККР	Накопичув. бал / сума	
Кредит 3									
T10	T11	T12	T13	T14	30		300/100		
14	14	14	14	14					

14. Методи навчання

Словесні (лекції, дискусії, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного мовленнєвого, психолінгвістичного й лінгводидактичного матеріалу), *наочні* (розгляд презентацій, таблиць, схем), *практичні* (придумування лінгвістичних казок, виконання

мовленнєво-творчих вправ, завдань за текстами творів української дитячої літератури), *проблемні* (метод вирішення проблемних завдань), *дослідницькі* (метод проєктів), *інтерактивні* (робота в малих групах, «Кошик ідей», «мозкова атака»), *активні методи навчання* (моделювання професійно-мовленнєвих ситуацій, імітаційно-рольові ігри, проведення «круглих столів»), *кейс-метод*.

Технології: *комунікативно-мовленнєві* (парні інтерв'ю).

Методами демонстрування результатів навчання є: поточні опитування на практичних заняттях, оцінка якості виконання практичних, самостійних завдань, захист презентацій, есе, експрес-опитування, комплексна контрольна робота

Засобами діагностики є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної роботи, презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи, комплексна контрольна робота.

15. Рекомендована література

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ, 2012. 46 с.
2. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот [програма та навчально-метод. посіб.] Тернопіль : Мандрівець, 2016. 136 с.
3. Богуш А. М. Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі. Київ : Вища школа, 2002. 407 с.
4. Пентиліук М. І. Вивчення української мови в школах з російською мовою навчання. Київ, 2000. 164 с.
5. Кононенко П. Українознавство: Підручник для вищих навчальних закладів. Київ: Міленіум, 2006. 872 с.
6. Лозко Галина. Українське народознавство. 3-тє вид. Харків, 2010. 472 с.
7. Лозинська Є. Ф. Українське народознавство дітям дошкільного віку: метод. посібн. для дошк. закладів. Львів: Оріяна – Нова, 2008. 208 с.
8. Луценко І. О. Моя країна – Україна. Українське країнознавства для дошкільнят. Київ : Аконті, 2008. 64 с.
9. Ніколаєнко В. М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2 – 6 років. Харків : Основа, 2012. 208 с.
10. Україна – єдина країна. Традиції, обряди, побут. Пам'ятки України. Люди, що змінила Україну. Київ : Глорія, 2016. 297 с.
11. Українське народознавство у дошкільному навчальному закладі : Програма та довідковий матеріал для вихователів. Запоріжжя, 2001. 92 с.

Допоміжна

1. Абієва Д. Е. Особливості розвитку мовленнєвих здібностей дошкільників у двомовному оточенні. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. Київ, 2006. Т. VIII, вип. 6. С. 6–11.
2. Абієва Д. Е. Полікультурність як одна з характеристик соціокультурного оточення дошкільників (теоретичний аспект). *Актуальні проблеми психології. Екологічна психологія* : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. Київ : «Логос», 2007. Т. VII, вип. 12. С. 5–8.
3. Алинкіна Д. Е. Психологічний супровід розвитку мовленнєвих здібностей дітей у двомовному оточенні. *Актуальні проблеми психології. Психологія розвитку дошкільника* : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України / за ред. проф. С. Д. Максименка. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2010. Т. IV, вип. 6. С. 22–29.
4. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 256 с.
5. Воропай О. Звичаї українського народу: етнографічний нарис. Київ: Школа, 2009. 384 с.

6. Герус Л. Українська народна іграшка / НАН України. Ін-т народознавства. Відп. ред. С. Павлюк. Львів, 2004. 263 с.
7. Ігнатенко Ірина. Етнологія для народу. Свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 320 с.
8. Калуська Л. В. Соняшнікова музична скринька. Збірник музичного репертуару для дітей раннього і дошкільного віку. Тернопіль: Астон, 2015. 120 с.
9. Калуська Л. В. Соняшнікова ігротека. Збірник ігор для дітей раннього та молодшого дошкільного віку. Тернопіль: Астон, 2015. 392 с.
10. Капранов В. Веселих свят. / В. Капранов, Д. Капранов. Київ: Зелений пес, 2014. 104 с.
11. Лаврик О. В. Україна. Все, що робить нас українцями. Харків: Віват, 2015. 256 с.
12. Лозинська Є. Ф. Українське народознавство дітям дошкільного віку : Метод. посібник для дошкільних закладів. Львів : Оріяна-Нова, 2008. 208 с.
13. Луценко І. О. Моя країна – Україна. Українське народознавство для дошкільнят. Київ : Аконіт, 2008. 64 с.
14. Майор Н. С., Чаварга О. Ю. Українознавство в дошкільному закладі: метод. реком. Ужгород, 2000. 120 с.
15. Мала енциклопедія українського народознавства / ред. С. Павлюк. Львів : б. в., 2007. 846 с.
16. Марко Грушевський. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. Київ: Либідь, 2006.
17. Стельмащук Галина. Українське народне вбрання. Київ: Література та мистецтво, 2019. 256 с.
18. Українське народознавство / За ред. С.П.Павлюка: Навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2004. 570 с.
19. Шестова І. Святий Миколай, нам всякчас допомагай! // *Вихователь-методист дошкільного закладу*. Київ: МЦФЕР-Україна, 2017, № 10. С.58–62.
20. Як народжуються свята? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. Київ: МЦФЕР-Україна, 2018. № 12. С.58–59.
21. Яковенко Любов. З днем народження, Україно! : свято для старших дошкільнят і їхніх батьків. *Дошкільне виховання*, 2016. № 8. С.34-38
22. Янчук Надія. Гості на порозі - Новий рік в дорозі : новорічне свято для дітей середньої групи. *Дошкільне виховання*, 2016. № 10. С.35-39
23. Якименко С. І. Народознавчик: навч.-метод. посіб. Київ : Слово, 2017. 150 с.

Інформаційні ресурси

1. Луговська В. О. Ознайомлення дітей з народознавством в умовах ДНЗ. URL: <https://vseosvita.ua/library/oznajomlenna-ditej-z-narodoznavstvom-v-umovah-dnz-26920.html>.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: mon.gov.ua/images/files/doshkilnacerednya/.../bazov-komponent.doc
3. Васенко Л. А., Дубічинський В.В., Кримець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI_Press/13968/1/Vasenko_Fakhova_ukrainska_2008.pdf
4. Національна бібліотека України імені В. Г. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України для дітей. URL: <http://www.chl.kiev.ua/>;
6. Українська мова та література. URL: <http://ridnamova.ck.ua>